

شناسایی، ارزیابی و تهیه نقشه کاشت ارقام مختلف خرماي استان هرمزگان

حمیدرضا بهرامی^۱ و ابراهیم لطیفی خواه^{۲*}

^۱عضو هیئت‌علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان، ایران، اصفهان

^۲عضو هیئت‌علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، موسسه تحقیقات علوم باغبانی، پژوهشکده خرما و میوه‌های

گرمسیری، ایران، اهواز

*نویسنده مسئول: elatifikhah@gmail.com

چکیده

به‌منظور شناسایی پراکنش ارقام خرما در استان هرمزگان ابتدا همه مناطقی که خرما کشت شده بود، مورد بازدید قرار گرفت و چندین باغ که بیشترین رقم‌ها در آن‌ها کشت گردیده بود با استفاده از راهنمایی کارشناسان باغبانی مدیریت شهرستان‌ها شناسایی و ضمن شماره‌گذاری هر شهرستان در یک پلات، درختان کدگذاری گردیدند. در این تحقیق شهرستان‌های استان شامل بندرعباس (پلات شماره ۱)، میناب (پلات شماره ۲)، حاجی‌آباد (پلات شماره ۳)، رودان (پلات شماره ۴)، قشم (پلات شماره ۵)، لنگه (پلات شماره ۶)، بستک (پلات شماره ۷)، پارسیان (پلات شماره ۸)، جاسک (پلات شماره ۹) مشخص گردیدند و شناسایی ارقام خرما بر اساس دیسکریپتورهای موجود از روی صفات مورفولوژیکی شامل بررسی صفات خوشه، برگ، میوه و تنه درخت انجام گرفت. بررسی نتایج نشان داد که قریب به ۸۵ رقم خرما در نه شهرستان استان پراکنش داشته که بیشتر این ارقام بومی استان بوده و بعضی از آن‌ها نیز از استان‌های دیگر وارد شده‌اند. همچنین احتمال شبیه بودن بعضی از ارقام نیز وجود دارد که به دلیل گویش محلی با اسامی مختلف گویش می‌شود یا به دلیل شرایط اقلیمی متفاوت از لحاظ ظاهری گوناگونی نشان می‌دهد، **کلمات کلیدی:** خرما، رقم، پراکنش، شناسایی، صفات مورفولوژیکی

مقدمه

کشت خرما در ایران به حدود شش هزار سال می‌رسد و هم‌اکنون سطح زیر کشت آن در کشور ۲۲۰۳۶۸ هکتار با تولید ۸۶۱۱۷۸ تن می‌باشد. استان هرمزگان با سطح زیر کشت ۳۶۷۴۸ هکتار و تولید حدود ۱۴۵۳۸۸ تن یکی از مناطق مهم و عمده کشت و پرورش خرما در کشور به‌حساب می‌آید. استان هرمزگان دارای تابستان‌های گرم و زمستان‌های معتدل می‌باشد که میزان بارندگی هرساله آن متفاوت است. این موضوع و عوامل دیگر باعث شده استان هرمزگان جز استان‌های کم آب کشور قرار گیرد. آمارها نشان می‌دهد که در این ناحیه دو فصل وجود دارد، زمستان‌های نسبتاً خشک شامل آذر، دی و بهمن و تابستان‌های گرم که بقیه ماه‌های سال را دربرمی‌گیرد. فصول بهار و پائیز در استان خصوصاً در سواحل زودگذر هستند (Hajian, 1999). استان هرمزگان از شمال و شمال شرق با استان کرمان و از جنوب با خلیج فارس همسایه است. این استان دارای ۱۱ شهرستان (ابوموسی، بستک، بندر خمیر، بندرعباس، بندرلنگه، جاسک، حاجی‌آباد، رودان، قشم، پارسیان، و میناب) مشتمل بر ۲۹ بخش و ۷۶ دهستان می‌باشد (Davoudian, 1982). وضعیت اقلیمی بعضی از شهرستان‌های ۱۱ گانه استان دارای مشخصات زیر می‌باشند:

۱- میناب

این شهرستان دارای سه بخش سندرک، مرکزی، بیابان می‌باشد. طول جغرافیایی میناب ۵۷/۷ درجه شرقی و عرض جغرافیایی آن ۲۷/۷ درجه شمالی است. ارتفاع از سطح دریا ۲۷ متر می‌باشد. وضعیت اقلیمی منطقه دارای متوسط حداقل مطلق دما ۳C°، متوسط حداکثر دما ۴۹C°، میانگین دمای سالانه ۳/۲۷C°، متوسط بارندگی ۲۲۷/۳ میلی‌متر، میانگین ماکزیمم رطوبت ۷۴/۴٪، میانگین حداقل رطوبت ۳۱/۶٪ و حداکثر سرعت باد ۱۰m/s، سرعت غالب باد ۷/۴ m/s، شدیدترین سرعت باد ۴۹/۶ m/s می‌باشد. میانگین فشار هوا ۱۰۰۷ میلی بار است.

۲- جاسک

شهرستان جاسک دارای دو منطقه بشاکرد و مرکزی می‌باشد. طول جغرافیایی این شهرستان ۵۷/۴۶ شرقی و عرض جغرافیایی ۲۵/۳۸ درجه شمالی است. ارتفاع از سطح دریا آن ۴/۸ متر می‌باشد. وضعیت اقلیمی منطقه دارای متوسط حداقل مطلق دما ۶C°، متوسط حداکثر مطلق دما ۴۴C°، میانگین دمای سالانه ۲۷/۳ درجه سانتی‌گراد، متوسط بارندگی ۱۳۷/۱ میلی‌متر، میانگین رطوبت سالانه ۶۷/۴٪، میانگین ماکزیمم رطوبت ۸۰/۱ و میانگین حداقل آن ۶۱/۴٪ می‌باشد. حداکثر سرعت باد ۵۱/۲۸ m/s و سرعت غالب باد ۸/۸ m/s می‌باشد. میانگین فشار هوا ۱۰۰۸/۳ میلی بار است.

۳- بندرعباس

شهرستان بندرعباس دارای ۴ بخش و ۲ شهر و ۱۰ دهستان می‌باشد. ارتفاع شهرستان بندرعباس از سطح دریا ۱۰ متر می‌باشد. میانگین دمای سالانه ۲۶/۹ درجه سلسیوس، میانگین رطوبت نسبی ۶۴/۸٪، میانگین حداکثر رطوبت ۸۴/۸٪ و میانگین حداقل رطوبت ۳۹/۱٪، متوسط بارندگی ۱۸۳/۱ میلی‌متر و حداکثر سرعت باد ۱۶m/s می‌باشد. حداکثر سرعت باد ۵۸/۲۴ m/s و سرعت غالب باد ۹/۱ m/s می‌باشد.

خرما تنها محصول اقتصادی است که می‌توان با حداقل سرمایه‌گذاری نسبت به سایر محصولات با توجه به شرایط آب، خاک و اقلیم در مناطق گرم جنوب کشور ارزآوری داشته باشد. تنوع ارقام خرما (حدود ۶۰۰-۴۰۰ رقم). و عدم آگاهی از کمیت و کیفیت هر رقم، شناسایی و معرفی ارقام اقتصادی و مرغوب هر منطقه جهت احیاء و بازسازی نخلستان‌ها و شناسایی ارقام غیراقتصادی خرما جهت جلوگیری از کشت و توسعه آن می‌تواند زمینه تحقیقات روی ارقام مرغوب را فراهم نموده، همچنین شناسایی و معرفی ارقام مثمر می‌تواند راندمان تولید را در مناطق مستعد کشت نخل خرما بالا ببرد و در ارقام کم‌محصول که از نظر ژنتیکی دارای صفات مطلوبی مانند تحمل به سرما، تحمل به خشکی، تحمل به شوری و مقاومت به آفات و امراض حائز اهمیت می‌باشد. از طرفی به دلیل کشت بعضی از ارقام در مناطق مختلف کشور که با اسامی متفاوتی گویش می‌شود از تکرار آن جلوگیری نمود. همچنین نوآوری در صنایع بسته‌بندی مستلزم شناخت و ویژگی‌های هر رقم جهت صادرات و مصارف دیگر می‌باشد. به طوری که بعضی از ارقام با توجه به کیفیت بافت خشک و نیمه‌خشک فقط برای صادرات مناسب هستند. بعضی از ارقام نیز به دلیل بافت نرم و طعم آن برای تازه خوری و بازار داخلی مورد استفاده قرار می‌گیرد و برخی از ارقام نیز به دلیل کمیت بالا و کیفیت متوسط، داشتن شیره فراوان و عناصر مختلف آن برای مصارف تبدیلی از قبیل تهیه شیره، قند مایع، الکل، سرکه، آرد خرما و خمیر آن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد مشکلات عمده خرما در میزان تولید آن نیست، بلکه به عدم وجود بازار فروش مناسب، عدم امکان صادرات در حد قابل قبول، بسته‌بندی نامناسب و عدم وجود صنایع تبدیلی مطلوب می‌باشد (Kashani, 1975). عامل اصلی تمام موارد فوق عدم وجود شناخت کافی در مورد ارقام گوناگون و خصوصیات هر کدام از آن‌هاست که نتیجه آن بلا استفاده ماندن قسمت اعظم اعتباراتی است که در بخش‌های مختلف بابت تولید، داشت، برداشت، نگهداری، بسته‌بندی، صنایع تبدیلی و منظور شده است. لذا به‌منظور بهبود و توسعه صادرات و همچنین افزایش کمی و کیفی فرآورده‌های جانبی و یافتن جایگاهی شایسته در سطح جهانی، شناسایی و ارزیابی خرماهای کشور و نیز

آگاهی از وضعیت توارثی خرما ضروری به نظر می‌رسد. بدین منظور شناسایی ارقام از زمان‌های گذشته با هدف گیاه‌شناسی و ایجاد باغ‌های کلکسیون در دنیا و از جمله در ایران رایج بوده است. طبق گزارش بخش تحقیقات ژنتیک و ذخایر توارثی کشور تاکنون ۵۰۵۱ نمونه از انواع میوه‌های معتدله، نیمه گرمسیری و گرمسیری شناسایی، جمع‌آوری و در باغات کلکسیون در نقاط مختلف کشور کشت شده است (Hajian, 1999). اباذر پور و بصیریان در سال ۱۳۷۳، ۶۰ رقم خرما را شناسایی و مشخصات ظاهری آن‌ها را اندازه‌گیری نمودند (Abazarpour, M, and A. Basirian. 1994). محمد کاشانی اولین بار ۱۰۰ رقم خرما را از سراسر کشور جمع‌آوری و در اهواز کشت نمود (Kashani, 1975). اباذر پور در سال ۱۳۷۷ اقدام به جمع‌آوری ۱۷۳ رقم خرما نمود و در باغ کلکسیون ایستگاه عزیزآباد بزم کشت کرد (Abazarpour, 1998). داودیان ۴۴ رقم خرمای استان هرمزگان را شناسایی و مشخصات ظاهری، زمان رسیدن، موارد استفاده و پراکنش جغرافیایی آن‌ها را مورد بررسی قرار داد (Davoudian, 1982).

هدف از این تحقیق شامل موارد زیر است: ۱- شناسایی و معرفی ارقام مثمر می‌تواند راندمان تولید را در مناطق مستعد کشت نخل خرما بالا ببرد و در ارقام کم محصول که از نظر ژنتیکی دارای صفات مطلوبی مانند مقاومت به سرما، رطوبت، کم‌آبی، شوری و آفات و امراض حائز اهمیت باشد. ۲- از طرفی به دلیل کشت بعضی از ارقام در مناطق مختلف کشور که با اسامی متفاوتی گویش می‌شود از تکرار آن جلوگیری کرد. ۳- همچنین نوآوری در صنایع بسته‌بندی مستلزم شناخت و ویژگی‌های هر رقم جهت صادرات و مصارف دیگر می‌باشد. به طوری که بعضی از ارقام با توجه به کیفیت بافت خشک و نیمه‌خشک فقط برای صادرات مناسب هستند.

روش تحقیق

با توجه به تنوع شرایط آب‌وهوایی استان هرمزگان، ارقام متنوعی از خرما وجود دارد که بسته به شرایط آب و هوایی مناطق مختلف روی کیفیت و بازارپسندی میوه تأثیر می‌گذارد. پراکنش و تنوع ارقام خرما در تمام شهرستان‌های استان شامل بندرعباس (پلات شماره ۱)، میناب (پلات شماره ۲)، حاجی‌آباد (پلات شماره ۳)، رودان (پلات شماره ۴)، قشم (پلات شماره ۵)، لنگه (پلات شماره ۶)، بستک (پلات شماره ۷)، پارسیان (پلات شماره ۸)، جاسک (پلات شماره ۹) دیده می‌شود. بدین منظور جهت شناسایی ارقام در هر شهرستان نظر به وسعت و پراکنش نخلستان‌های خرما، چند نخلستان با استفاده از راهنمایی کارشناسان باغبانی مدیریت شهرستان‌ها شناسایی و جهت اجرای طرح و نمونه‌گیری انتخاب گردید و پس از کدگذاری شهرستان و پلاک‌گذاری درختان، برای هر رقم خصوصیات عمومی در مراحل مختلف رشد (برگ، خوشه، گل و تنه) درخت مانند ارتفاع، قطر تنه، تعداد برگ، تعداد خوشه، عملکرد و مشخصات مورفولوژیکی خوشه و برگ بر اساس دیسکرپتورهای موجود اندازه‌گیری گردید و در فرم‌های مخصوص ثبت شد. پس از تعیین خصوصیات هر رقم، ارقام مختلف از دیدگاه‌های گوناگون به‌ویژه از نظر کاربردشان در صادرات، صنایع تبدیلی، مصارف صنعتی، صنایع دستی و غیره طبقه‌بندی شدند.

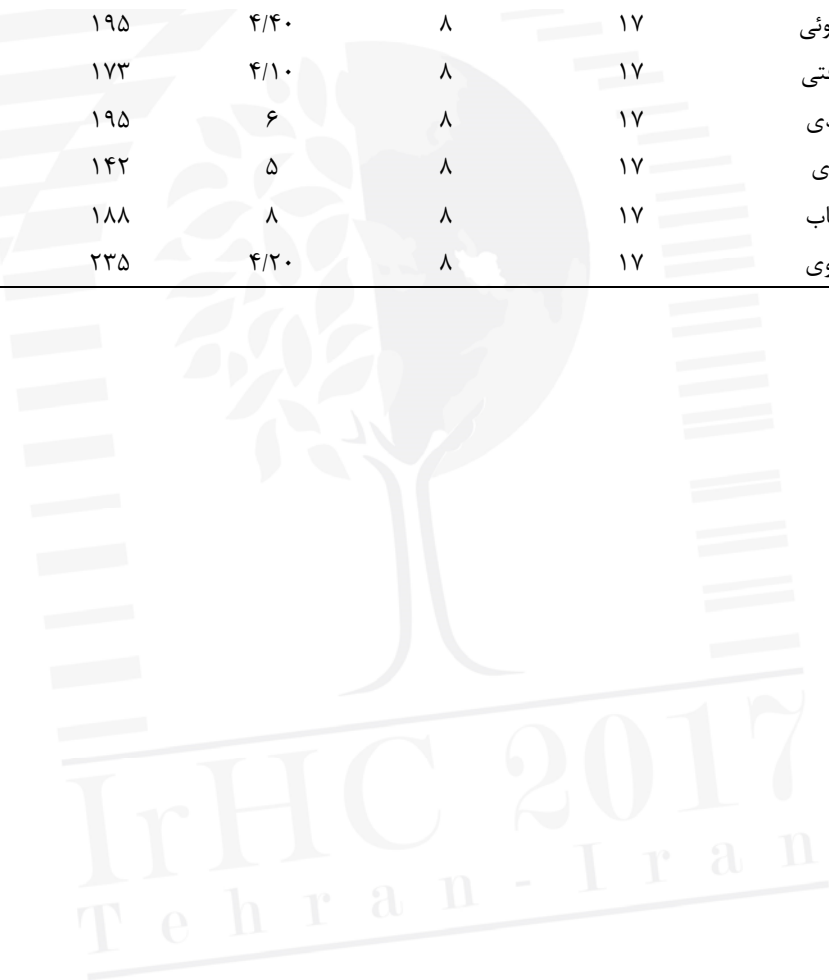
نتایج و بحث

بعضی از ارقام به دلیل بافت نرم و طعم آن برای تازه خوری و بازار داخلی مورد استفاده قرار می‌گیرد و برخی از ارقام نیز به دلیل کمیت بالا و کیفیت متوسط، داشتن شیره فراوان و عناصر مختلف آن برای مصارف تبدیلی از قبیل تهیه شیره، قند مایع، الکل، سرکه، آرد خرما، و خمیر آن مورد استفاده قرار می‌گیرد. بررسی‌ها نشان می‌دهد مشکلات عمده خرما در میزان تولید آن نیست، بلکه به عدم وجود بازار فروش مناسب، عدم امکان صادرات در حد قابل قبول، بسته‌بندی نامناسب و عدم وجود صنایع تبدیلی مطلوب مربوط می‌باشد. عامل اصلی تمام موارد فوق عدم وجود شناخت کافی در مورد ارقام گوناگون و خصوصیات هر کدام از آن‌هاست که نتیجه آن بلا استفاده ماندن قسمت اعظم اعتباراتی است که در بخش‌های مختلف بابت تولید، داشت، برداشت، نگهداری، بسته‌بندی، صنایع تبدیلی و منظور شده

است. رقم برخی مناسب برای صادرات است و در استان خوزستان سطح زیر کشت آن در حال افزایش می‌باشد. در استان هرمزگان و در شهرستان حاجی‌آباد رقم پیاروم غالب می‌باشد و مناسب صادرات است.

جدول شماره ۱- مشخصات درخت - باغ ایستگاه تحقیقات کشاورزی حاجی‌آباد، کد باغ: ۱-۳-۱

شماره	مشخصات درخت		سن تقریبی درخت (سال)	فاصله کشت تا درخت مجاور (متر)	ارتفاع درخت (متر)	قطر تنه درخت (سانتیمتر)	محل جغرافیایی
	رقم	رقم					
۱	برخی	رقم	۱۵	۸	۳/۸۰	۱۸۸/۵	ایستگاه حاجی‌آباد
۲	مجول	رقم	۱۵	۸	۶/۲۰	۱۴۸	ایستگاه حاجی‌آباد
۳	توری	رقم	۱۵	۸	۲/۶۰	۱۳۵	ایستگاه حاجی‌آباد
۴	دگلت تور	رقم	۱۵	۸	۵/۵	۱۸۰	ایستگاه حاجی‌آباد
۵	شاهانی	رقم	۱۷	۸	۸/۳۰	۱۶۰	ایستگاه حاجی‌آباد
۶	پیارم	رقم	۱۷	۸	۵/۸۰	۲۰۴	ایستگاه حاجی‌آباد
۷	خاصوئی	رقم	۱۷	۸	۴/۴۰	۱۹۵	ایستگاه حاجی‌آباد
۸	مضافتی	رقم	۱۷	۸	۴/۱۰	۱۷۳	ایستگاه حاجی‌آباد
۹	زاهدی	رقم	۱۷	۸	۶	۱۹۵	ایستگاه حاجی‌آباد
۱۰	دیری	رقم	۱۷	۸	۵	۱۴۲	ایستگاه حاجی‌آباد
۱۱	کبکاب	رقم	۱۷	۸	۸	۱۸۸	ایستگاه حاجی‌آباد
۱۲	حلاوی	رقم	۱۷	۸	۴/۲۰	۲۳۵	ایستگاه حاجی‌آباد

جدول شماره ۲ - مشخصات خوشه - باغ ایستگاه تحقیقات کشاورزی حاجی‌آباد کد باغ: ۱-۳-۱

رنگ محور اصلی خوشه	وزن خوشه (کیلوگرم)	طول کوچک‌ترین خوشک (سانتیمتر)	طول بزرگ‌ترین خوشک (سانتیمتر)	طول محور اصلی خوشه (سانتیمتر)	طول دم خوشه (سانتیمتر)	طول خوشه (سانتیمتر)	تعداد حبه درهر خوشک	تعداد خوشک	تعداد خوشه	مشخصات	
										درخت	رقم
سبز کم‌رنگ	۱۵	۳۱	۴۹	۳۷	۱۰۸	۵۴	۲۳	۱۰۰	۱۴	برحی	۱
نارنجی	۵	۴۰	۶۴	۴۱	۹۴	۷۹	۶	۸۳	۱۱	مجول	۲
زرد مایل به سبز	۴	۴۴	۶۹	۱۵	۱۲۱	۶۹	۲۱	۲۳	۶	توری	۳
زرد	۵	۲۲	۵۷	۴۷	۵۰	۵۹	۱۹	۵۷	۹	دگلت تور	۴
سبز مایل به زرد	۳/۵	۳۸	۵۶	۲۲	۱۰۸	۵۶	۳۵	۵۳	۴	شاهانی	۵
سبز مایل به زرد	۷	۳۱	۴۲	۲۱	۷۰	۳۲	۱۸	۶۷	۱۱	پیام	۶
سبز	۸	۲۵	۳۴	۲۲	۷۹	۳۶	۱۹	۷۸	۶	خاصوئی	۷
زرد	۷	۳۶	۷۴	۲۶	۱۲۰	۳۶	۱۴	۵۳	۵	مضافتی	۸
زرد مایل به سبز	۸	۴۹	۵۲	۱۰	۹۰	۵۴	۲۱	۵۶	۹	زاهدی	۹
سبز مایل به زرد	۴	۴۱	۶۲	۱۹	۱۱۸	۶۵	۱۵	۶۶	۷	دیری	۱۰
سبز مایل به زرد	۳/۵	۴۰	۴۸	۴	۶۷	۵۰	۱۴	۴۶	۱۱	کبکاب	۱۱
سبز	۷	۲۱	۳۸	۳۸	۶۴	۴۰	۲۲	۷۰	۹	حلاوی	۱۲

IrHC 2017
Tehran - Iran

جدول شماره ۳- مشخصات برگ - ایستگاه تحقیقات کشاورزی حاجی آباد، کد باغ: ۱-۳-۱

ردیف	مشخصات درخت رقم	تعداد کل برگ‌ها	طول یک برگ (متر)	عرض یک برگ (سانتیمتر)	رنگ همبرگ	طول محل رویش برگ (متر)	تعداد برگچه در هر برگ	طول بلندترین برگچه (سانتیمتر)	عرض بلندترین برگچه (سانتیمتر)	طول کوتاه‌ترین برگچه (سانتیمتر)	عرض کوتاه‌ترین برگچه (سانتیمتر)	میانگین طول برگچه (سانتیمتر)	میانگین عرض برگچه (سانتیمتر)
۱	برجی	۷۴	۳/۶۰	۴۲	سبز	۲/۹۰	۱۶۸	۶۵	۳/۸	۲۵	۲	۴۵	۲/۵۰
۲	مجول	۹۶	۳/۹۵	۴۳	سبز	۳	۱۸۸	۵۳	۴/۵	۲۵	۱/۲	۳۹	۳/۲۵
۳	توری	۵۲	۳/۳۸	۳۶	سبز	۲/۷۰	۱۴۸	۴۶	۴	۳۶	۲/۵	۴۱	۳/۲۵
۴	دگلت نور	۲۷	۳/۶۵	۳۶	سبز	۲/۵۳	۱۴۶	۵۷	۳	۲۱	۱/۵	۴۴	۲/۲۵
۵	شاهانی	۷۷	۳/۷۰	۳۹	سبز	۲/۸۵	۱۷۲	۴۴	۳	۳۱	۲/۵	۳۷	۲/۷۵
۶	پیارم	۶۷	۳/۳۹۰	۴۷	سبز	۲/۸۰	۱۷۶	۳۸	۴	۳۵	۱/۵	۳۶	۲/۷۵
۷	خاصوئی	۴۵	۳/۸۵	۴۲	سبز	۳/۵	۲۰۲	۴۷	۳/۵	۲۴	۱/۵	۳۵	۲/۵۰
۸	مضافتی	۴۵	۴/۳۰	۴۵	سبز	۳/۴۰	۱۹۶	۵۹	۳/۵	۳۰	۱/۴	۴۴	۲/۴۵
۹	زاهدی	۷۹	۳/۳۰	۴۷	سبز	۲/۷۰	۱۶۲	۴۸	۳	۳۴	۱	۴۱	۲
۱۰	دیری	۷۴	۳/۶۰	۳۶	سبز	۲/۹۰	۱۶۸	۵۵	۳/۵	۲۹	۱/۵	۴۲	۲/۵۰
۱۱	کبکاب	۷۸	۴/۲۳	۵۴	سبز	۳/۳۶	۲۲۰	۶۰	۳/۵	۳۹	۲	۴۹	۲/۷۵
۱۲	حلاوی	۴۴	۳/۳۵	۳۳	سبز	۲/۵۰	۱۷۰	۴۶	۳	۲۳	۲	۳۴	۲/۵

منابع

- Abazarpour, M., & A. Basirian. 1994.** Identification, collection and Investigation of Iranian date palm cultivars. Final research report. Department of seed and plant improvement. Published by: Agricultural Research Center of Jiroft and Bam (In Persian).
- Abazarpour, M. 1998.** Final research report. Investigation and comparison of date palm cultivars yield in Jiroft and Bam. Department of seed and plant improvement. Agricultural Research Center of Jiroft and Bam. Published by: Seed and Plant Improvement Research Institute (SPII), Karaj, Iran. (In Persian)
- Hajian, S. 1999.** Overview of past, present and future of date palm research in Iran, Published by: Date Palm and Tropical Fruits Research Institute, Ahvaz, Iran. (In Persian)
- Hajian, S. 1999.** Priorities researches in date palm and tropical fruits in Iran's third economic development plan. Published by: Date Palm and Tropical Fruits Research Institute, Ahvaz, Iran. (In Persian)
- Kashani, M. 1975.** Khuzestan date palm cultivars. Agricultural Research Center of Khuzestan. Published by: Seed and Plant Improvement Research Institute (SPII), Karaj, Iran. (In Persian)
- Davoudian, A. 1982. Overview about date palm cultivars in Hormozgan Province. Published by: Seed and Plant Improvement research Institute (SPII), Karaj, Iran. (In Persian)

Identification and Preparation of Dispersion Map of Hormozgan Province Date Palm (*Phoenix dactylifera* L.) Cultivars

Hamidreza Bahrami¹ and Ebrahim Latifikhah^{2*}

1- Isfahan Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, Isfahan, Iran

2- Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), Horticultural Sciences
Research Institute, Date and Tropical Fruits Research Center, Ahvaz, Iran

*Corresponding Author: elatifikhah@gmail.com

Abstract

In order to, dispersion identification of date palm (*Phoenix dactylifera* L.) cultivars in Hormozgan province, at first, all regions that cultivated date palm were inspected and several garden having highest cultivars were recognized by guiding of horticultural specialist of townships management and numbering of each township in a plot, and then trees were coded. In this study, townships of Hormozgan province including Bandarabbas (plot no. 1), Minab (plot no. 2), Hajiabad (plot no. 3), Rudan (plot no. 4), Qishm (plot no. 5), Bandarlenge (plot no. 6), Bastak (plot no. 7), Parsian (plot no. 8) and Jask (plot no. 9) were distinguished and identification of date palm cultivars were done by present descriptors on morphological traits including cluster, leaf, fruit and trunk characterization. Results showed that about 85 date cultivars dispersed in 9 townships of Hormozgan province that most cultivars is native to this province and some cultivars were introduced from other province. Thus, there is probability resembling of some cultivars that is named with different nouns or due to different climate showed various apparent form.

Keywords: Date, cultivar, dispersion, identification, morphological characteristics

IrHC 2017
T e h r a n - I r a n